

Betreft: Kader waar sectorbeelden en sectorplannen bèta, techniek en sociale en geesteswetenschappen aan moeten voldoen en op worden beoordeeld door de commissie.

Aanleiding voor het maken van sectorbeelden en sectorplannen

Vanuit de middelen van het regeerakkoord zal geïnvesteerd worden in de versterking van de onderzoeksbasis via sectorplannen.

Via de drie sectorplannen investeert het kabinet in de basis door het uitbreiden van de onderzoekscapaciteit en het aantrekken en behouden van (nieuw) onderzoekstalent. Met een sectorplan kan een aantal overkoepelende doelen worden bereikt zoals strategische samenwerking tussen de instellingen op onderzoek, onderwijs en maatschappelijke doelen.

Kader en actoren

Dit document bevat het kader op grond waarvan de sectorbeelden en sectorplannen zullen worden uitgewerkt en beoordeeld. Bij de totstandkoming van de sectorbeelden en advisering is een belangrijke rol weggelegd voor kwartiermakers en adviescommissies. De minister Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft aan VSNU en NWO gevraagd om onafhankelijke kwartiermakers te zoeken die brede steun van het veld genieten om zo drie sectorbeelden (voor uitleg zie volgende paragrafen) op te stellen. Het gaat om een kwartiermaker voor bèta en techniek en een kwartiermaker voor de sociale en geesteswetenschappen / Social Sciences & Humanities (vanaf nu SSH).

De minister zal ook twee commissies instellen, één voor bèta en techniek bestaande uit twee kamers en één voor SSH.

Deze commissies fungeren als onafhankelijk adviseur voor de minister over de kwaliteit van de plannen die vanuit het veld zullen worden ingediend op basis van de sectorbeelden, en vervolgens over de verdeling van de middelen over de faculteiten.

Voorliggend kader is leidend voor de activiteiten van de kwartiermakers en de commissies.

Twee fases

Het traject bestaat uit twee fases. In de eerste fase zullen de kwartiermakers die door het veld zijn aangewezen - samen met benodigde ondersteuning - sectorbeelden opstellen. De kwartiermakers zullen de sectorbeelden in nauw overleg met de decanen opstellen. Hiermee ontstaat draagvlak bij de betrokken faculteiten die later in het traject door de faculteiten op te stellen plannen zullen indienen op basis van de sectorbeelden. Faculteiten en decanen hebben in beide fases een centrale rol. Via de decanen zal worden gezorgd voor nationale afstemming en coördinatie. De kwartiermakers zullen gedurende deze fase contact houden met OCW, VSNU en NWO over de planning en voortgang.

Deze sectorbeelden worden aangeboden aan de minister van OCW. De minister zal de - nog in te stellen - commissies vragen om een zwaarwegend advies te geven over deze sectorbeelden en uiteindelijk zelf haar goedkeuring geven.

In de tweede fase verzoekt de minister de betrokken faculteiten om plannen te maken waarmee faculteiten invulling geven aan het sectorbeeld. Deze plannen worden ook beoordeeld door de onafhankelijke commissies. De commissies beoordelen de kwaliteit van de door de faculteiten ingediende plannen en toetsen of deze aansluiten op de sectorbeelden. De commissies zullen op grond van hun beoordeling een advies geven aan de minister over de verdeling van inzet van de middelen.

Deze commissies zullen bij de uitvoering van de plannen zorgdragen voor een rol als *critical friend*. De commissies zullen de minister gevraagd en ongevraagd informeren en zullen na 6 jaar de minister adviseren in hoeverre de plannen gerealiseerd zijn. De exacte taken en bevoegdheden van de commissies zijn hier niet nader omschreven. Deze zullen in het instellingsbesluit worden uitgewerkt.

De reikwijdte van de sectorplannen en sectorbeelden

- De volgende sectoren zullen betrokken worden bij de sectorplannen: de sectoren bèta (natuurkunde, scheikunde, wiskunde en informatica), de sector techniek en de sector SSH.

- De sector informatica zal worden betrokken bij de sectorbeelden bèta en/of techniek waarbij de kwartiermaker een keuze maakt in welk sectorbeeld, bèta of techniek, de informatica sector het meest passend is. De aan informatica gekoppelde middelen zullen dan 'mee schuiven' naar het gekozen sectorbeeld. De kwartiermaker zal daarnaast een keuze maken of bètadisciplines aan technische universiteiten of techniekdisciplines die sterk met de elementen uit het bètaplan samenhangen betrokken worden bij het sectorbeeld bèta dan wel techniek (of niet meegenomen worden), waarbij ook deze middelen zullen 'meeschuiven' naar het gekozen sectorbeeld. Er zal ruimte zijn voor afstemming tussen de plannen en onderlinge kruisbestuiving daar waar dit mogelijk is. Denkbaar is dat delen van een sectorbeeld SSH betrokken worden bij een sectorbeeld bèta of techniek, of omgekeerd. Ook dan schuiven de middelen mee.
- Dit betekent dat de kwartiermakers drie sectorbeelden opstellen: de kwartiermaker bèta techniek zal één sectorbeeld opstellen voor bèta en één voor techniek en de kwartiermaker SSH zal één sectorbeeld maken voor SSH.
- Gezien de beschikbare middelen zullen de kwartiermakers, binnen de hier geschetste kaders, bij de totstandkoming van de sectorbeelden duidelijke en scherpe keuzes maken en op basis daarvan aangeven welke faculteiten onderdeel mogen zijn van de in te dienen plannen en de argumentatie hiervoor beschrijven in de sectorbeelden. Dit geldt in het bijzonder voor de sectoren techniek en SSH.
- Voor wat betreft SSH is relevant dat de Tweede Kamer op 18 juni een motie heeft aangenomen. Namelijk, motie 29338-166 d.d. 18 juni van lid Bruins c.s. over voldoende aandacht voor geesteswetenschappen binnen het sectorplan SSH. De commissie SSH zal de minister adviseren hoe dit in het sectorbeeld is meegenomen.

De beschikbare middelen

- De sectorplannen starten in 2019 met een looptijd van zes jaar (2019 t/m 2024). In 2019 ontvangen de sectorplannen € 55 miljoen. Vanaf 2020 tot 2024 bedragen de beschikbare onderzoeksmiddelen € 70 miljoen per jaar. De middelen zijn bestemd voor de volle breedte van de hierboven genoemde sectorplannen (bèta, techniek en SSH), in de verhouding 6/7 voor bèta en techniek en 1/7 voor SSH. Van de €70 miljoen zal 80% worden uitgekeerd aan universiteiten via de eerste geldstroom en 20% via de tweede geldstroom in competitie. De kwartiermaker zal in overleg met NWO in het sectorbeeld een voorstel doen voor de aansluiting van de middelen in de eerste en tweede geldstroom. NWO zal de systematiek nader uitwerken in overleg met de kwartiermakers.
- De jaarlijkse bijdragen per sectorplan en verdeling over de eerste en tweede geldstroom zijn opgenomen in de bijlage. Indien de commissie van oordeel is dat de scherpe keuzes uit de goedgekeurde faculteitsplannen succesvol zijn geïmplementeerd zullen de middelen structureel beschikbaar blijven voor eerder genoemde sectoren en faculteiten
- De instituten van NWO en KNAW zullen geen sectorplanmiddelen ontvangen noch uit de eerste noch uit de tweede geldstroommiddelen.
- De verdeling van de onderzoeksmiddelen over de sectoren is als volgt: € 17,5 tot 22,5 miljoen naar natuurkunde en scheikunde, € 5 miljoen naar wiskunde, € 5 miljoen informatica, € 27,5 tot 32,5 miljoen naar techniek en € 10 miljoen naar SSH.
- De precieze bedragen voor de sectorbeelden bèta en techniek zullen afhankelijk zijn van de keuzes die gemaakt worden door de kwartiermakers samen met het veld, waarbij wel rekening wordt gehouden met een totaal voor bèta en techniek van € 60 miljoen.
- De bandbreedtes bij bèta en techniek geven speelruimte bij het opstellen van de sectorbeelden zodat er ruimte is voor maatwerk.
De 'speelruimte' is niet bedoeld voor de eerder genoemde grote verschuivingen (van disciplines van het ene sectorbeeld naar het andere). Wanneer het gaat om eerder genoemde grote verschuivingen dan schuiven de onderzoeksmiddelen mee naar het gekozen sectorbeeld.
- Na drie jaar voert de commissie een tussentijdse evaluatie uit en brengt de commissie advies uit aan OCW over het vervolg in de tweede periode. Op basis van deze tussentijdse evaluatie en het advies van de commissie, wordt door OCW besloten of de middelen ongewijzigd aan de faculteiten worden toegekend voor de tweede periode (vierde tot en met zesde jaar) of dat – binnen de reikwijdte van de opgestelde sectorplannen voor bèta en techniek en voor SSH – inhoudelijk accenten worden verlegd waarbij al dan niet middelen anders worden verdeeld over de betrokken faculteiten.

- Na zes jaar voert de commissie een eindevaluatie uit en brengt de commissie advies uit aan OCW over het vervolg. Indien de commissie van oordeel is dat de scherpe keuzes uit de goedgekeurde faculteitsplannen succesvol zijn geïmplementeerd zullen de middelen structureel beschikbaar blijven voor eerder genoemde sectoren op de volgende wijze:
 - De middelen uit de eerste geldstroom die worden ingezet voor vaste aanstellingen en andere structurele investeringen blijven beschikbaar via de eerste geldstroom in de betreffende sectoren en daarmee voor de betreffende faculteiten¹.
 - Voor de overige eerste geldstroommiddelen vraagt OCW de commissie om bij haar eindevaluatie een advies te geven over de wijze waarop deze middelen via de eerste geldstroom ingezet worden voor de betreffende sectoren.
 - Bij de tweede geldstroommiddelen geldt dat deze middelen in principe indalen bij NWO voor de desbetreffende sectoren, maar de commissie kan de minister adviseren om een andere keuze te maken. Het uitgangspunt is:
 - bij een succesvol sectorplan daalt 50 procent van de middelen in bij NWO.
 - Over de andere 50 procent zal de commissie adviseren hoe deze middelen beschikbaar blijven via NWO.
- Indien een sectorplan niet succesvol is, als de ambitieuze doelen niet behaald zijn, dan kan de minister er op advies van de commissie voor kiezen om de middelen in te zetten voor andere doelen of disciplines.
- Naast de middelen uit het regeerakkoord ligt het voor de hand dat ook andere middelen ingezet worden door universiteiten. Zo is in het sectorakkoord afgesproken dat het voor de hand ligt om de profileringsmiddelen in te zetten voor sectorplannen en voor knelpunten in de opleidingscapaciteit, en in een later stadium voor sectorplannen in andere sectoren (zie ook volgende paragraaf).^[1]

Het inhoudelijk kader voor de sectorbeelden en sectorplannen

Het inhoudelijk kader voor de sectorbeelden is de basis waarop sectorbeelden worden beoordeeld door de commissies. In de sectorbeelden zal in ieder geval het volgende worden opgenomen door de kwartiermakers:

1. Een schets van het huidige universitaire landschap waarbij in ieder geval aan bod komt: de (internationale) kracht van Nederland binnen deze sector; de maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen die grote invloed (gaan) hebben op het onderzoekslandschap in deze sector; de kansen voor en behoeften van de faculteiten binnen deze sector; bestaande dwarsverbanden tussen disciplines binnen deze sector.

2. Een schets van het gewenste universitaire landschap. Dit is een heldere visie waarin SMART doelstellingen geformuleerd worden. Hierbij kan ook gekeken worden naar de positie van Nederland in internationaal perspectief. In alle drie de beelden worden de belangrijke focusgebieden genoemd die passen bij de toekomstvisie van het universitaire landschap. In het sectorbeeld wordt aangegeven hoe de middelen worden ingezet voor het versterken van de wetenschappelijke onderzoeksbasis en hoe door strategische samenwerking tussen de instellingen overkoepelende doelen worden bereikt op het terrein van onderzoek, maar ook op en in relatie tot onderwijs en maatschappelijke impact. Het sectorbeeld beschrijft hoe de faculteiten zich op nationaal niveau gaan profileren op onderzoek, onderwijs en maatschappelijke impact ten opzichte van elkaar, hoe de profielen elkaar aanvullen en hoe dit zich vertaalt in een profiel voor de gehele sector en daarmee voor Nederland.

Hierbij moet uiteraard rekening gehouden met het totaal te besteden bedrag van € 70 miljoen per jaar voor onderzoek. Er zullen dus zeker in het geval van SSH en techniek scherpe keuzes gemaakt moeten worden.

¹ Te zijner tijd zal bezien worden hoe deze eerste geldstroom middelen technisch worden verwerkt in de rijksbijdrage.

^[1] In het sectorakkoord wo is afgesproken dat deze zogenoemde 2% profileringsmiddelen (welke geen onderdeel uitmaken van de gemaakte kwaliteitsafspraken in het hoger onderwijs) tot en met 2022 tijdelijk worden toegevoegd aan de lumpsum van instellingen en dat deze middelen door instellingen kunnen worden benut voor sectorplannen en knelpunten in de opleidingscapaciteit.

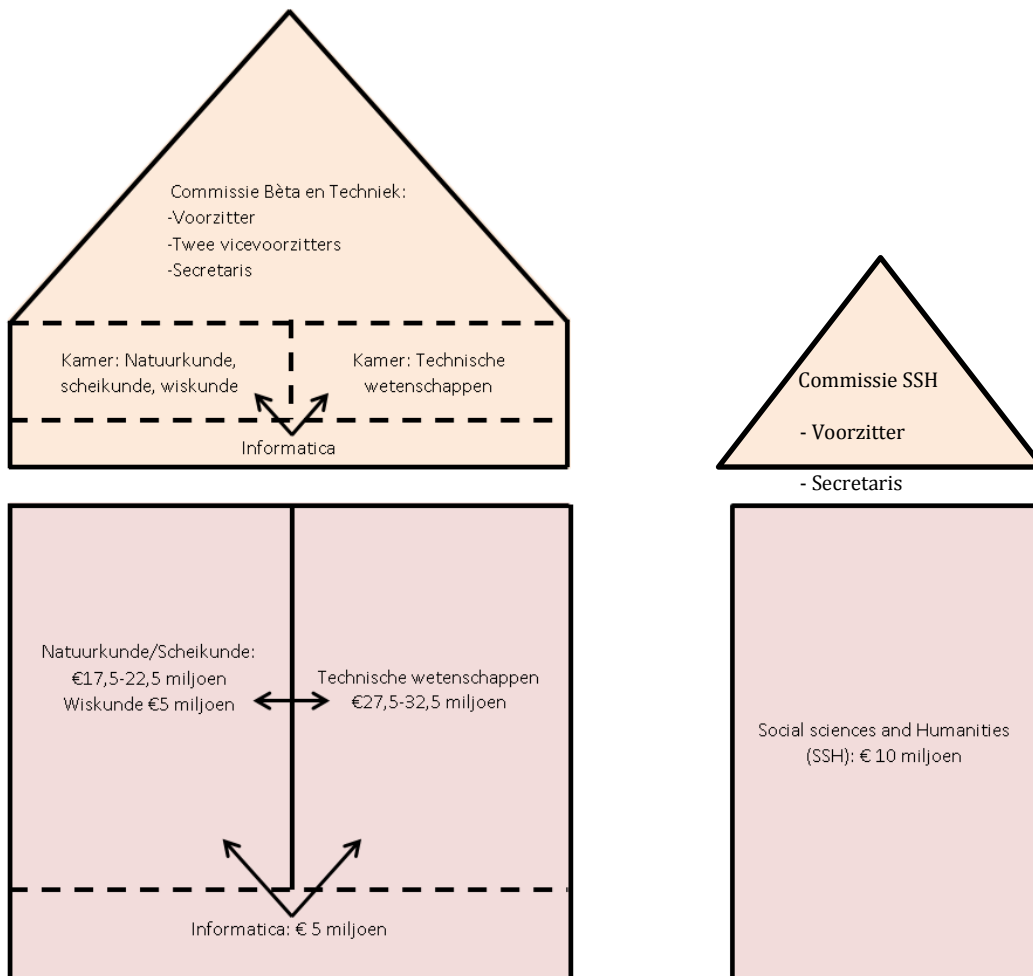
Deze keuze is aan de kwartiermakers in afstemming met faculteiten en decanen. In het sectorbeeld SSH en het sectorbeeld techniek zal daarnaast naar verwachting meer focus moeten liggen op het organiseren van de sector en het tot stand brengen van samenwerking. Het verzoek is om in de sectorbeelden te beschrijven hoe gewerkt wordt aan verhogen van deze organisatiegraad, in het bijzonder in sectoren waar deze organisatiegraad relatief laag is.

3. Bij beschrijving gewenste landschap dienen volgende punten te worden behandeld:
- i. Hoe de onderzoeksbasis wordt versterkt en hoe de investering met de middelen in de kennisbasis van de sector bijdraagt aan de inzet op NWA-routes.
 - ii. Welke inzet wordt gepleegd op de impact en kennisoverdracht richting de maatschappij (inclusief onderwijs) en hoe de samenwerking op sectoraal niveau de kennisoverdracht(functie) versterkt.
 - iii. De bijdrage aan onderzoeksdoelen en -randvoorwaarden zoals open science, wetenschapscommunicatie en welke doelen worden gesteld op het gebied van talentbeleid (vaste aanstellingen, diversiteit, aandeel vrouwen).
 - iv. Welke inspanningen verricht worden om samen te werken met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven etc.
 - v. Op welke manier de investeringen in bèta, technisch en SSH onderzoek in het verlengde daarvan ook een bijdrage leveren aan de capaciteitsknelpunten in arbeidsmarktsectoren waar grote tekorten zijn. Met meer specifiek: het aantal nieuwe en vaste banen voor wetenschappelijk personeel die ook onderwijs kunnen verzorgen en de ontwikkeling van het aantal opleidingsplaatsen. En op welke manier het sectorplan bijdraagt aan het toekomstbestendig houden van het onderwijsaanbod in het kader van macrodoelmatigheid en in het licht van arbeidsmarktperspectieven. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de analyses van het bestaande opleidingsaanbod in het kader van macrodoelmatigheid.
 - vi. Op welke manier de faculteiten aan hun studenten perspectief bieden op en voor hen de basis leggen voor een onderwijsfunctie in hun vak.
 - vii. Op welke manier aansluiting plaatsvindt op (de invulling van) het sectorakkoord OCW-VSNU en welke onderwijsmiddelen (studievoorschotmiddelen, profileringsmiddelen) of andere middelen (zoals middelen uit vorige sectorplannen of regio-enveloppe-middelen uit het regeerakkoord) hiervoor worden ingezet en op welke manier hierover (voor zover van toepassing) is afgestemd met de medezeggenschap. Daartoe zal in de sectorplannen in elk geval aandacht worden besteed aan knelpunten in opleidingscapaciteit; indien relevant voor de sector ook aan andere onderwijsaspecten als doelmatigheid, leven lang leren, flexibilisering en internationalisering zoals is afgesproken in het sectorakkoord.

Het gewenste universitaire landschap bevat een overzicht van de faculteiten die naar inschatting van de kwartiermakers het beste onderdeel kunnen uitmaken van de drie sectorbeelden en motivatie hiervoor. Bij alle drie de sectorbeelden zal een keuze gemaakt worden welke faculteiten deelnemen in de sectorplannen en dus middelen zullen ontvangen.

Per universiteit en daarbinnen faculteit wordt benoemd binnen welke focusgebieden zij zich profileren en wat hierin van faculteiten verwacht wordt. Hierbij wordt onderbouwd hoe profielen elkaar aanvullen.

Schematische weergave van verdeling middelen voor onderzoek

Verdeling middelen

	B&T		SSH	
	eerste geldstroom	tweede geldstroom	eerste geldstroom	tweede geldstroom
2018	0	30	0	5
2019	47	0	8	0
2020	51,4	8,6	8,6	1,4
2021	51,4	8,6	8,6	1,4
2022	51,4	8,6	8,6	1,4
2023	51,4	8,6	8,6	1,4
2024	51,4	8,6	8,6	1,4

Indien de commissie van oordeel is dat de scherpe keuzes uit de goedgekeurde faculteitsplannen succesvol zijn geïmplementeerd zullen de middelen structureel beschikbaar blijven voor eerder genoemde sectoren en faculteiten. Daarbij geldt de verdeling 80% eerste geldstroom en 20% tweede geldstroom. Voor de tweede geldstroommiddelen geldt dat deze middelen in principe indalen bij NWO maar de commissies kunnen de minister hierover anders adviseren.

Planning	
1 juli 2018	OCW geeft kwartiermakers kaders mee voor opstellen sectorbeelden
1 juli- 30 november 2018	Kwartiermakers stellen sectorbeelden op en dienen in bij OCW (+tussentijds voorleggen aan commissies)
1 december	Faculteiten starten met ontwikkelen van plannen op basis van sectorbeeld onder voorbehoud van advies commissie
1 december 2018 - 5 december 2018	OCW vraagt commissie om advies over de sectorbeelden (incl ambtelijke advisering)
5 december - 14 januari 2019	Commissie beoordeelt sectorbeelden en brengt advies uit aan MOCW
14 januari- 25 januari	MOCW keurt sectorbeelden goed en geeft officieel startsein aan commissies om aan de faculteiten plannen te vragen
1-dec-15 maart	Faculteiten maken plannen en dienen deze in bij commissie (+tussentijds voorleggen)
16 maart- 15 april	Commissie beraadt zich op de door de faculteiten ingediende plannen en geeft feedback aan faculteiten
15 april- 15 mei	Faculteiten kunnen nogmaals indienen
Begin juni	Commissie beraadt zich nogmaals op door de faculteiten ingediende plannen en geeft M advies
half juni	Ambtelijk advies aan MOCW
1 juli 2019	MOCW neemt beslissing
september 2019	Rijksbijdrage brief gaat uit maar daarin extra gelden voor faculteiten